

7. pielikums. Ātrais un pilnais iestādes pašnovērtējums MI ieviešanai

Šie pašnovērtējuma rīki palīdz iestādei novērtēt savu gatavību droši un atbildīgi ieviest mākslīgā intelekta (MI) risinājumus. Izvēle starp ātro un pilno ceļu atkarīga no risinājuma sarežģītības un ietekmes:

- **Ātrais pašnovērtējums** – izmantojams vienkāršiem produktivitātes rīkiem (piemēram, dokumentu kopsavilkumi, e-pasta melnraksti, tulkojumi, sanāksmju protokolu strukturēšana).
- **Pilnais pašnovērtējums** – nepieciešams sarežģītākiem MI risinājumiem, kas ietekmē iestādes lēmumus vai sabiedrības tiesības (piemēram, pabalstu piešķiršanas sistēmas, iesniegumu klasifikācija, personāla atlases rīki, risinājumi veselības vai tieslietu jomā).

Šie rīki papildina lēmuma koku (5. pielikums), kas nosaka MI risinājumā izmantotās MI sistēmas riska kategoriju.

Ātrais pašnovērtējums

Šis rīks paredzēts vienkāršiem produktivitātes MI rīkiem vai lietotnēm, kurās tiek izmantoti ģeneratīvā MI risinājumi (piemēram, teksta vai tulkojumu ģenerēšanai). Ja uz visiem jautājumiem atbilde ir “Jā”, rīku var sākt lietot.

Jautājums	Jā	Nē
Vai darbinieki ir iepazīstināti ar MI rīku lietošanas noteikumiem un ierobežojumiem?	☐	☐
Vai MI rīkā netiek ievadīta ierobežotas pieejamības informācija (IPI), tostarp personas dati vai klasificēta informācija?	☐	☐
Vai gala rezultātus vienmēr pārbauda cilvēks, pirms tos izmanto tālāk?	☐	☐

Piemēri, kam piemērots ātrais pašnovērtējums: dokumentu melnraksti, tulkojumi, publiski pieejamas informācijas apkopošana, prezentāciju uzmetumi.

Pilnais pašnovērtējums

Šis rīks paredzēts sarežģītākiem MI risinājumiem, kas ietver augstāka riska MI sistēmas un var ietekmēt sabiedrības tiesības vai iestādes saistošos lēmumus. Katru virzienu vērtē skalā:

- **Nepietiekami** – būtiski trūkumi, projektu nevar uzsākt.
- **Daļēji** – iespējams turpināt, bet nepieciešami uzlabojumi.
- **Atbilstoši** – atbilst prasībām, var virzīties uz plānošanu/pilotprojektu.

Novērtējuma virziens	Nepietiekami	Daļēji	Atbilstoši	Piezīmes
Stratēģiskie mērķi: Vai risinājums atbilst iestādes stratēģijai un vadības prioritātēm?	☐	☐	☐	
Dati: Vai dati ir pieejami, kvalitatīvi un droši pārvaldīti? Vai veikts datu aizsardzības ietekmes novērtējums?	☐	☐	☐	
Kompetences: Vai iestādē ir nepieciešamās zināšanas un lomas (piem., projekta vadītājs, datu aizsardzības speciālists, kibernetikas speciālists)?	☐	☐	☐	
Procesi un kontroles: Vai noteikti atbildīgie, cilvēka kontroles punkti un riska pārvaldība?	☐	☐	☐	
Resursi: Vai pieejams finansējums, cilvēkresursi un infrastruktūra ilgtermiņā?	☐	☐	☐	

Rezultātu interpretācija:

- Ja lielākā daļa virzienu ir “Atbilstoši” → var virzīties uz pilotprojektu un nākamajiem soļiem.
- Ja dominē “Daļēji” → nepieciešami uzlabojumi pirms uzsākšanas.
- Ja ir “Nepietiekami” → projektu atlikt, līdz trūkumi novērsti.

Piemēri, kam piemērots pilnais pašnovērtējums: veselības datu apstrādes un diagnostikas MI sistēmas, pabalstu un atbalsta piešķiršanas MI risinājumi, izglītības vērtēšanas un uzņemšanas MI risinājumi, tiesībaizsardzības un uzraudzības MI rīki.